

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 68.913/3
van 18 maart 2021

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken ‘tot wijziging van diverse bepalingen van het ministerieel besluit van 11 oktober 1976 waarbij de minimum afmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens worden bepaald’

Op 24 februari 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van ministerieel besluit ‘tot wijziging van diverse bepalingen van het ministerieel besluit van 11 oktober 1976 waarbij de minimum afmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens worden bepaald’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 16 maart 2021. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 18 maart 2021.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Zoals uit het opschrift ervan blijkt, strekt het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken ertoe het ministerieel besluit van 11 oktober 1976 ‘waarbij de minimum afmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens worden bepaald’ op diverse punten te wijzigen.

Zo wordt in een bepaling voorzien die de overgang regelt van rode naar groene of oranjegele verkeerslichten op een kruispunt (artikel 1, 1°, van het ontwerp) en worden verkeerslichten bestemd voor fietsers en bestuurders van tweewielige bromfietsen en driekleurige fietserslichten geregeld (artikel 1, 3°). Voorts wordt de regeling inzake voetgangerslichten vervangen (artikel 2) en worden een aantal regels inzake verkeersborden gewijzigd (artikelen 3 tot 6). Ten slotte wordt ook bijlage 1 bij het ministerieel besluit van 11 oktober 1976 gewijzigd (artikel 7).

RECHTSGROND

3. Het ontwerp vindt rechtsgrond in artikel 60.2 van het koninklijk besluit van 1 december 1975 ‘houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg’ (hierna: het wegverkeersreglement), naar luid waarvan de Vlaamse minister bevoegd voor het mobiliteitsbeleid, de openbare werken en het vervoer, de minimum afmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens bepaalt die niet in dit reglement voorzien zijn, evenals de manier waarop de werken en verkeersbelemmeringen moeten signaleerd worden.

Die bepaling vindt op haar beurt rechtsgrond in artikel 1, eerste lid, van de wet van 16 maart 1968 ‘betreffende de politie over het wegverkeer’.

BEVOEGDHEID

4. In het ontworpen artikel 3.1.3 van het ministerieel besluit van 11 oktober 1976 (artikel 1, 1°, van het ontwerp) wordt bepaald dat als verkeerslichten op een kruispunt zijn geplaatst, het groene of oranjegele licht pas mogen verschijnen als de rode lichten branden voor het verkeer dat uit de dwarswegen komt, behalve als er geen snijdende verkeersstromen ontstaan of als de lichten vermeld in artikel 61.1, 6°, 7° en 9°, van het wegverkeersreglement worden gebruikt.

Die bepaling komt in de plaats van artikel 61.3.2, eerste lid, van het wegverkeersreglement, dat wordt opgeheven bij artikel 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 januari 2021 ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg, voor wat betreft de ladingzekering en de hoogte van het geladen voertuig en tot opheffing van een plaatsingsvoorwaarde voor driekleurige verkeerslichten’.

De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft omtrent die opheffingsbepaling evenwel het volgende opgemerkt:

“3.2. Uit de nota aan de Vlaamse Regering blijkt dat voor artikel 3 van het ontwerp een beroep wordt gedaan op de bevoegdheid van de gewesten voor de regelgeving inzake het plaatsen en de technische eisen, evenals de controle op de verkeerstekens, met uitzondering van de verkeerstekens met betrekking tot douanestroken, aan overwegen en kruisingen met spoorwegen en op de militaire wegen (artikel 6, § 1, XII, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

In de parlementaire voorbereiding van de voormelde bijzondere wet van 6 januari 2014 werd omtrent deze bevoegdheid het volgende gesteld:

‘Deze bepaling voorziet in de overdracht van de bevoegdheid inzake technische eisen en het plaatsen van en het toezicht op de verkeerstekens. De bepaling van de verkeerstekens zelf blijft tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren. Onder verkeerstekens wordt verstaan verkeerslichten, verkeersborden en wegmarkeringen. Het betreft de materie die thans in elk geval geregeld wordt door het ministerieel besluit van 11 oktober 1976 waarbij de minimumafmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens worden bepaald en door de bijlagen ervan en het ministerieel besluit van 7 mei 1999 betreffende het signaleren van werken en verkeersbelemmeringen op de openbare weg. Het betreft eveneens de algemene plaatsingsvoorwaarden, zoals thans bepaald in het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg.’¹

Artikel 3 van het ontwerp strekt tot de opheffing van artikel 61.3.2, eerste lid, van het wegverkeersreglement en betreft dus niet het ministerieel besluit van 11 oktober 1976 ‘waarbij de minimum afmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens worden bepaald’. Artikel 61.3.2, eerste lid, van het wegverkeersreglement kan ook niet worden beschouwd als een plaatsingsvoorwaarde van verkeerstekens, vermits niet de plaatsing van de verkeerslichten wordt geregeld, maar de interactie tussen verschillende verkeerslichten.

Er zou nochtans kunnen worden aangenomen dat die bepaling een aangelegenheid regelt die tot de bevoegdheid van de gewesten behoort indien de erin vervatte regeling als een technische eis van verkeerstekens zou kunnen worden beschouwd. Te dien aanzien kan worden vastgesteld dat in zoverre in die bepaling de overgang wordt geregeld van rode naar groene of oranjegele lichten, ze aansluiting lijkt te vinden bij hetgeen wordt geregeld in artikel 3.1.1 van het ministerieel besluit van 11 oktober 1976.

De draagwijdte van de in artikel 61.3.2, eerste lid, van het wegverkeersreglement vervatte regeling lijkt echter verder te gaan dan het louter regelen van de overgang van verkeerslichten. Door te bepalen dat op een kruispunt het groene of oranjegele licht van

¹ Voetnoot 2 van het aangehaalde advies: [Parl.St. Senaat 2012-13, nr. 5-2232/1,] 135.

een verkeerslicht slechts mag verschijnen wanneer de rode lichten branden voor het verkeer dat uit de dwarswegen komt, wordt immers verhinderd dat het verkeer op kruisende wegen zich tegelijkertijd op het kruispunt begeeft. Het gaat dus eerder om een conflictregel, waarmee het verkeer zelf wordt geregeld, hetgeen tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort, dan om een louter technische eis van de verkeerslichten in kwestie.

Bijgevolg valt het sterk te betwijfelen dat de in artikel 61.3.2, eerste lid, van het wegverkeersreglement geregelde aangelegenheid tot de bevoegdheid van de gewesten behoort, en dat die bepaling bij besluit van de Vlaamse Regering mag worden opgeheven.”²

In zoverre het eerste deel van het ontworpen artikel 3.1.3 van het ministerieel besluit van 11 oktober 1976 inhoudelijk overeenstemt met hetgeen voorheen in artikel 61.3.2, eerste lid, van het wegverkeersreglement werd bepaald, moet dezelfde opmerking worden gemaakt ten aanzien van die bepaling.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 4

5. In de inleidende zin van artikel 4 van het ontwerp schrijve men “In artikel 9 van hetzelfde besluit wordt aan punt 9.9, 3°, vervangen bij het ministerieel besluit van 9 oktober 1998, een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt”.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS

Wilfried VAN VAERENBERGH

² Adv. 68.380/3 van 24 december 2020 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 15 januari 2021.